

slovenská čítanka

Slovenská
čítanka

15.8.-16.8.1985

12.8.10.8.1082

СІМКА

СІМКА

Tato kniha byla vydána pro všechny účastníky hry nazvané "Slovenská čítanka".

Pro nezasvěcené, kteří hru nehráli, alespoň pár slov úvodem.

Součástí poseidonského tábora, který se konal na Slovensku v Bukovských vrchách, byla i Slovenská čítanka. Nebyla to vlastně hra, ale spíš putování dvojic. Putování bylo dvoudenní. Dvojice se utvořily večer před putováním na základě vzájemných sympatií.

Pravidla zněla takto :

Začíná se ráno /každý kdy chce, ale nejpozději v 9.00 hod./
Ve chvíli, kdy dvojice opustí tábor, nesmí spolu mluvit, ale smí mluvit s kýmkoli jiným. Mlčení trvá až do večera. Během putování měly udělat rozhovor s nějakou zajímavou osobou, získat od ní nějaký předmět, poobědvat v některé rodině a nakonec sepsat příběh do Slovenské čítanky. Na noc se sešly vždy dvě a dvě dvojice na předem určeném místě a ráno se opět rozdělily.

Nejtěžším úkolem bezesporu bylo pozvání na oběd, kdy dvojice nesměla o jídlo žádat, ale musela být na oběd pozvána.

Takže sepsáním příběhů vznikla tato kniha.

Slavky

D lidech a člověcích

Baša & Dampallini

Ú V O D E M :

Součástí tábora Poseidonu v létě 1985 byla i výprava dvojic, při které se měly dvojice toulat po kraji způsobem sobě vlastním a vykonat pár drobných úkolů určených pro zpětsření cestování. My jsme za způsob sobě vlatšní zvolili autostop. I přesto, že Shwilly říkal, že nemáme mnoho šancí.

A U T O S T O P

První dvě auta, která potkáváme, poněkud zviklávají naši víru v neomylnost výroků pana kapitána - obě jsou plně obsazena stopaři s modrýma čepičkami. Pro nás už místo nebylo a tak nezbývalo než šlapat dál. Za Topolou potkáváme další těžký nákladák se stopaři s modrými čepičkami. Vypadá to beznadějně. Mávnem - a co se nestane: nákladní auto zastavuje, přesto, že uvnitř jsou kromě šoféra a dvou stopařů i dva závozníci, a otevřené dveře nám umožňují kousek se popovázti. Na křižovatce zastavujeme a měníme stopaře. Ti noví mají též modré čepičky. V Přístupu přibíráme další dva. Už je nás v kabině nahuštěno devět. Nákladák nás odváží až na začátek Sniny. Tam se Baša ptá jednoho pána, kterým směrem že je Belá pod Cirochou. Pán říká: "Tadialto!" A rovbou nabízí odvoz. Poté, co se doví, že se chceme dostat do Zemplínských Hámrů, hbitě upravuje cíl své cesty a odváží nás tam. Stopem pokračujeme až zase druhý den. Ze Sninských rybníků jedem oranžovým "bobříkem". V rozpálené kabině sedí

bílý šofér a tři bigoši. Bigoši jsou srdeční a s pohostinností nám Slovanům vlastní dávají kolovat láhev Jablečného vína. Odváží nás až k oblíbenému podniku "Jugoslávská zmrzlina", kde po malém intermezzu začínáme opět stopovat.

První jede autobus, který vozí zaměstnance Starinské přehrady do práce a zpět. Staví nám a chvíli jedeme sami v prázdném autobusu. Jen chvíli, protože zanedlouho přibíráme další čtyři stopaře s modrými čepičkami.

Za přehradou se opět rozdělujeme do dvojic, aby se nám lépe stopovalo. Ti rošťáci, co vyšli na silnici před námi chytají hned první auto, které jelo kolem. My, rošťáci, chytáme až to druhé. Vytupujeme na křižovatce a nestačíme ujít ani 50 metrů a již nám staví modrá Avie vozící dělníky do lesa. Ti rošťáci s modrými čepičkami, kteří na nás získali náskok dobrých dvacet metrů, nastupují s námi. Za chvíli jsme v Topole.

A dál pěšky? Ne! Za Topolou nám staví linkový autobus. Stejnou zastávku vykoná ještě dvakrát, aby přibral další čtyři poutníky s lehkým srdcem. Tohle je poslední stop, kterým jedeme až do Runiny.

LIDÉ NA CESTĚ

DŘEVORUBCI /Baša/

První byli dřevorubci. Potvrdili nám, že lid je v tomto kraji opravdu srdečný. Obhlížím jejich technické vybavení - kalač, klíny a motorovou pilu. Pampo postává u ohně a rozpráví s dřevorubci. Jsou to pohostinní lidé. Když přijdu blíž, nalévají mi malého panáka Gi-

nu. Chvilku se zdráhám, ale nakonec neodolám /srdečné nabídce/. Pampallini se na mě jenom dívá a usmívá se. Co mi také může říct, když spolu do večera do devíti hodin nesmíme promluvit slova. Připadám si před ním jako opilec a úžasně zkažený člověk. Ale jen do chvíle, dokud mi Pampo srozumitelnými posunky neukáže, že on měl dva. A velké.

ŘIDIČ DODÁVKY /Pampallini/

Řidič dodávky, který nás veze ze Sniny do Zemplínských Hámru, je výřečný člověk. Poté, co nás vysadil, dlouze s námi povídá. Dovídáme se od něj mnoho zajímavého o horách - patří kochranářům a je členem horolezeckého oddílu. Dává nám svou adresu a zve nás na podzimní přechod Polonin.

PÁN S JABLKY

Jedním z úkolů zpestřujícím putování je - dostat od cizích lidí oběd. Používáme důmyslného triku - žádáme o trochu vody, doufáme, že štědrý slovenský venkovan přihodí k pramenité vodě i kus toho žvance. První pán, se kterým se dáváme do řeči, nás sice na oběd nezve, ale dovídáme se od něj mnoho zajímavého o historii vesnice /nejmé za druhé světové války/. Na cestu dostáváme pitnou vodu a pytel jablek.

PANÍ S HRUŠKAMI

"Neviete koľko je hodín?" ptá se nás paní na zastávce autobusu. Za dodanou časovou informaci si s námi začne velmi srdečně

povídat. Nabízí nám hrušky, my jí oplátkou jablka. Paní je ze Stariny a vypráví nám, jak je to smutné, když se musí kvůli přehradě stěhovat. Ve Snině, kde teď bydlí, nemá ani zahrádku, ani slepiče. A pro ovoce jezdí do Zemplínských Hámrů, kde je stará lepenice po manželovi. Máme si tam na zahradu prý zajít pro pár hrušek.

Hrušky jsme si natrhat došli a stavili jsme se na půdě, odkud jsme si odnesli pár zajímavých předmětů: celtu, broušené sklenice, karafu na víno a starou láhev na pálenku.

DVA BŘICHÁČI /Pampallini/

Po krátké prohlídce kostela jdeme ke hřbitovu. Před poslední chalupou sedí dva pánové, o kterých si myslím, že by byli ochotni dát kus řeči. Na mou otázku, jestli si se mnou nechtějí chvíli popovídat o zdejší vesnici a kraji, odpovídá první, že to teda nechce a druhý, že je z Moravy. Z rozhovoru, jak patrně, nebylo nic.

BABIČKA S RŮŽENCEM /Baša/

Sedí na zápraží a vruce přebírá růženec. Pampo mě strká do zahrádky, ať z ní jdu vytáhnout nějaké zajímavosti, neboť vypadá, že zde již dobrých osmdesát let sbírá. Dozvídáme se však pouze to, že je již pět let nemocná. Volá nám svou dceru - statnou a zdatnou padesátníci - která nám dává několik důležitých rad do života. Třeba jak nejlépe plácet vepřovice, kde dříve stáli věřící, když se chtěli jít pomodlit apodobně. Pampo to vše zapisuje.

OBĚD V MÍSTNÍ "ZÁKUSOČNÉ"

Pampo: "Máte něco k jídlu?"

Paní: "Nemáme".

Pampo: "Tak dvě limonády."

PÁN S HRNKY S VODCU

K tomuto pánovi jsme se vloudili pod starou dobrou záminkou, že máme žízeň. Pán nám dává napít a nabízí nám, ať si u něj necháme bágly, zatímco si budeme prohlížet vesnici.

Asi za hodinu a půl se k němu vracíme stím, že si jen vyzvedneme kletry a budeme pokračovat v pouti. Ještě na chvíli usedáme, abychom s milým staříkem a jeho ženou prohodili pár slov a...

PANÍ S OBĚDEM

Kde se vzala, tu se vzala, přišla milá paní sousedka na kus řeči. Je to příjemná asi padesátiletá velmi výřečná paní. Vypráví nám o svém dětství, zdejších zvycích a vůbec o historii tohoto kraje. "Drív bola ťažká robota. Ženy chodievali do leša na drevo na topení. Každé rano zme chodili až na Sninský kamen pešo a na chrbát zme nasbierali takú veľkú zajdu žahaviek. A celú zimu zme nosili z leša drevo na chrbáte či na sánkách.

Robota bola ťažká, no bolo veselšie. Neboli televízory, rádia

dievčatá išli za dedinu, spievalo sa hore, dole, muzika hrála, cigáni - juchú! Teraz je každé dieuča němé. Na Vianoce sa spievalo a decka si mysleli, že stromček nosí Ježíšek.

Na svatého Andréja /30. november/ dělali dieučatá pirohy z medu, česnačku a múky. Dovnútri dali lístky s meny chlapcov - a ktorý vyplaval vo vriacej vode najprv, to bol ten pravý. Za tmy sa počítali planky v plote - na deviatú sa dala šňúrka a ráno sa dieuča išlo pozrieť - aká planka, taký budúci ženich. A na veľkú noc sa všetci oblievajú vodou.

Každý mal kedysi jedenásť až štnásť detí. Dnes majú tri až štyri. Ona sama pochádzala z deviatich detí. Keď mi boli tri týždne, zomrela mi matka a dostala som macochu. Vychovávala ma stará mama. Mala som ťažké detstvo. Ve štyri ráno som vstávala, podojila krávy, v lete som išla okopávať bemiaky, v zime som si ešte chvíľu mohla pospať. Pak som musela ísť sedem kilometrov do školy vo Sni-
ne. Odpoledne som ešte pekla chlieb. Za války som ho aj partyzánom nosila. Vydávala som sa v sedemnásti. První zmrzlinu som mala až v osemnásti. Vydělávala som si sberom borůvek /dřív bylo za kilo 2,50 dnes 11 Kčs/. Nyní pracujem v lese za devadesiat korún denne. No ale pote k nám aspoň na polievku!" zakončila paní vyprávění.

Ochotně vyskakujeme se slovy "Ale to nemuselo být" a hrneme se do dveří.

OBĚD /Přímý záznam Pampo - 16³⁰/

Letos bolo malo hub. Všetko červavé. Stavení. U všech dveří závěsy v teplých barvách. Manžel hostitelky se holí. Povídá o horách. Dcera asi 18 let. Povídá si s náma tak všelijak. Luští kří-

žovku. Po domě běhá kocour. Polévka je s domácími nudlemi. Paní domu jiné neuznává. To je dobře. Dcera už je zvyklá na kupované /chodí v Nitře na VŠZ/. Další chod - domácí lečo. Paní domá je opravdu výborná kuchařka. Buchtičky se syrom i džemom. Dcerce je 22. Nejhorší cikáni jsou v Humennom a v Michalovích a Košiciach. Tady žádný nejsou. Syr znamená tvaroh. Umýt nádobí Baše nepovolují. Kam kdo chodí na borůvky. Tady jsou ve vojenském prostoru. V kuchyni je moderní sporák. Za chvíli bude káva. Buchty jsou báječné. Káva se mele v kafe mlýnku po babičce. Jsou zde ještě dětské mše. Dcera se jmenuje Anička. Býval u nich někdo z ministerstva a po-
val. Pušku mu nosila manželka, von byl operovanéj na srdce. Slyším venku křákat slepice. Veľa pršalo. Školka /lesní/ dostala plešeň. Minulý rok byla velká kalamita. Paní mala bratance na mimisterstvu u Martina Dzúra. Právě zvonili na mši. Začne za 3/4 hodiny. Půjdem tam. Káva je dobrá. Kafemlýnek křáp. Byly mi půjčeny kalhoty abych nemusel do kostela v kratasech. Baše půjčují pumpky. Budu se snažit uvěřit v Boha. Tady musí bejt úplně perfektní atmosféra v kostele. Ještě je zde druhá dcera - asi 13 let.

MŠE SVATÁ

Ve vesnici byla dřív pouze kaplička. Na místě dnešní mateřské školky. Do kapličky se vešlo málo lidí a tak při mši jich většina musela stát venku - za slunce, deště i mrazu. Proto byl v letech 1957-60 postaven moderní kostel. Ten si vlastně vystavila vesnice sama. Peníze i práci obstarali místní lidé.

Vcházíme do kostela. Vzhledem k našemu oblečení se uchylujeme

raději nahoru na kůr. V kostele jsou velká okna, v některých jsou barevné vitráže /výjevy z Bible/. Nad oltářem stojí dvě sochy svatý Josef s Kristem. Svatý Josef má na sobě něco, co náramně připomíná montérky a v pravé ruce drží sekeru zaseknutou do špaluku. Ježíšek drží v ruce truhlářský úhelník. Nad nimi je velký nápis MODLI SA A PRACUJ!. Na hlavním i na vedlejších oltářích i v celém kostele je spousta květin - od prostého lučního kvítí až po nádherně temně rudé květy ze zahrádek.

V kostele je plno. Varhany začaly hrát. Je zde mnoho mladých lidí. Přímo před oltářem stojí zástup malých holčiček s pentlemi ve vlasech a v nadýchaných šatečkách a panáčků v nažehlených te-silkách.

Mše je zpívaná. Zpívají všichni. A velice krásně. I takové typy, které v Čechách vidáme spíše v pohostinstvích, zde stojí s modlitební knížkou v ruce a zpívají. Do hospody chodí pravděpodobně až po mši... Pan farář má kázání na téma "smutný úděl vítězů, kde je sláva příťažou", což je dvojverší z poslední desky známe skupiny Elán.

Na vše, co člověk dělá, shlíží Bůh a dívá se, proč to člověk dělá. Práteleství, manželství i peníze - proč to člověk získává? Za jakým cílem? Jen pro sebe nebo i pro blaho ostatních?

Po mši se stavujeme u pána s hrnkou s vodou pro své bágly. Paní sousedka, Margita Brečková, nám dává buchtu a na cestu hrušky. Dcera Anička nás vyprovází až do kamenolomu, abychom nezabloudili.

NOC POD ŠIRÁKEM /Baša/

Na Třech tablích nacházíme dva poutníky v modrých čepičkách /bráchu a Lucku/, kteří se potmě cpou. Posledních deset vteřin před devátou hodinou je odpočítáváno jako před startem raketoplánu. Konečně se dozvídám, že se mi v Topole Pampo snažil vysvětlit, že se mu po Ginu točí hlava a ne že zapomněl v táboře expozimetr, jak jsem se domnívala.

Celty rozbalujeme na kraji planinky v místě, kde mezi kameny roste i trochu trávy. Na špalek dáváme dvě zapálené svíčky a v jejich svitu se zapáleně dohadujeme, jaké vlastnosti by měl mít ideální partner. Shodujeme se především v tom, že by neměl být dokonalý. Svíčky dohořely. Všude je tma, jen na obloze září milióny hvězd. Nad námi tiše proletí temná siluta nočního dravce.

Je teplo. Až příliš velké, v jednom kuse se probouzíme. Ráno padá hodně rosy.

STŘETÍ

Snídáme spolu s bráchou a Luckou. Na Sninském kameni se rozdělujeme. Znovu se setkáváme ve Snině u zmrzliny. Rozcházíme se ve Snině na křižovatce - oni jdou napřed. Do autobusu, který stopneme, bereme bráchu s Luckou, posléze i Jo! a Kopčemem. Rozcházíme se na přhradě, s bráchou a Luckou až po návštěvě kostela. Ale zase se s nimi setkáváme na odbočce do Topoly. Chytáme společný stop. Rozcházíme se v Tople. Autobus jedoucí do Runiny nás vezme všechny čtyři a tak do tábora dorážíme již opět společně.

JAK JSEM NEBYL ZDRŽENLIVÝ / Pampo/

Cukrárna. Vystojíme frontu a dáváme si od každé zmrzliny jeden kopeček. Tedy sedm. Jdu koupit dalších šest /těch nejlepších druhů/. Baša už má dost a tak si na cestu kupuju dalších pět kopečků sám. Potkáváme bráchu a Lucku. Vedu je do cukrárny a dávám si další 3 kopečky. Tím vyvracím Bašino přesvědčení, že se umím chovat zdrženlivě.

STARINA

Vesnice je již způli vystěhovaná. Do pěti let by měla zmizet pod vodou obrovské přehradní nádrže, jež se zde buduje. Elektrárna už je zde odpojena, některé sloupy jsou povaleny. Dobrá polovina domů je zbouraná a lidé si z nich odvázejí cihly, aby si zbudovali nové příbytky na okraji Sniny. Ve vesnici stojí ještě kostel. Mše se zde již neslouží - kostel je zavřený.

Po venkovním schodišti se dostáváme do zvonice. Je tu spousta harampádí - nedopalky svíček, staré ornáty i dlouhé ministrantské košile. Ty tam dlouho nevydrží - bereme je s sebou.

ZÁVĚREM

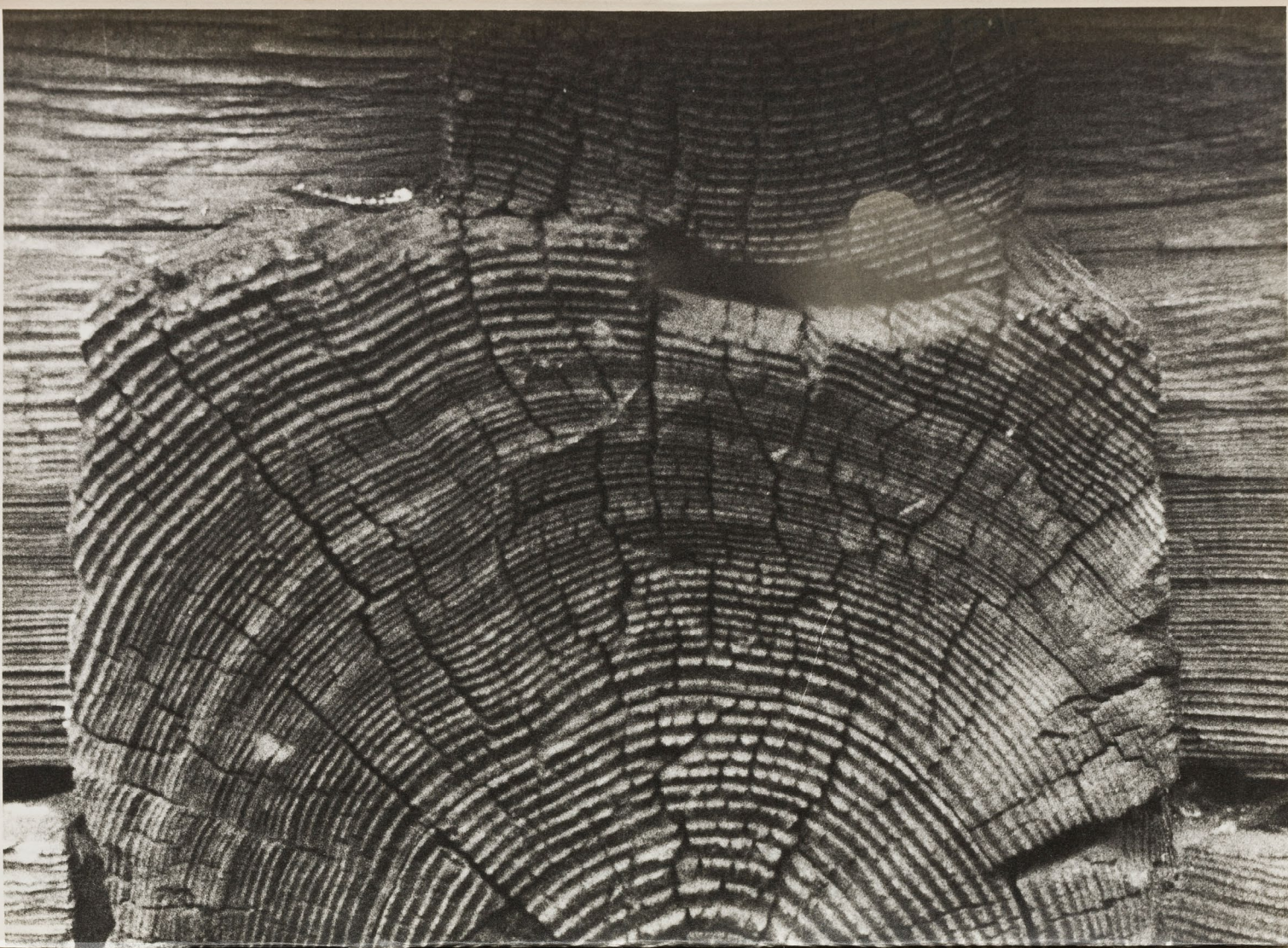
Putování po tomto kraji nám ukázalo Slovensko ze stránky, z které je jen velmi těžko pozná obyčejný turista. Jsou zde ještě milí a srdeční lidé a neposkvrněná příroda.

A toho si vážíme, protože to už je dnes velmi vzácné.

S výkřikem GEMINI VÍTĚZÍ

Pam Polini & Baran

Putování poutníků s lehkým srdcem...

Luisa & Glípek

1. DEN / vypráví Slípek/

Vyrážíme něco po deváté hodině. Ještě poslední domluva o strategii a už mlčíme. Jdem po silnici a tu najednou - co nevidíme - na zemi leží dvacetikoruna. Jdem dál a - padesátikoruna /proboha/. Sbíрку ukončila desetikoruna. Celkem jsme tedy našli osmdesát korun. Dobrý začátek.

Stopujeme nákladák, který nás zaveze až do Topolý. Cestou máme jiným dvojicím, které neměly to štěstí se vézt. Ve vesnici děláme rozhovor s místním starousedlíkem. Je však ve vesnici teprve 63 let a tudíž o historii nic nevěděl /?/. Poté jsme se ještě snažili z několika lidí vytáhnout oběd, ale nějak to nevyšlo.

Chtěl bych připomenout, že jsme "poutníci s lehkým srdcem", tudíž cestujeme pěšky, maximálně stopem. Dalším nákladákem jedeme do Prislopu, avšak ani tam jsme neuspěli. Chvíli jsme čekali za Prislopem na další stop a aspon jsme si každý rozebíral v duchu heslo, které jsme měli večer rozebrat společně.

Zastavila nám Škodovka, kterou jsme jeli až do Sniny. Stále ještě mlčky. Ve Snině jsme chvíli bloudili - je to přece jenom větší město. Poté jsme našli Jadranskou cukrárnu, kde jsme se mírně občerstvili. Zde jsem také na Luisu poprvé promluvil.

Poté jsme navštívili Belou nad Cirochou, odtud pak pěšky do Zemplínských Hámřů. Byla to rovinka dlouhá cca 3 km. Bylo horko /+30°C/, asfalt rozteklý a my se vláčeli rychlostí 1km/h.

V Hámrech jsme u jedné babky vypili každý asi půl litru vody a prošli jsme vesnici. Velice mě překvapil zdejší kostel,

z něhož přímo číšel dezén padesátých let, no prostě hrůza. Přitom jsme narazili na lidi, kteří byli docela dobrý. Nechali jsme si tedy u nich bágly a vyrazili na Mořské oko. Bylo to pořád do kopce a samý oko bylo nic moc. Vrátili jsme se tedy a doba mlčení byla stále menší. Lidi, u kterých jsme měli bágly nás potom pozvali na polívku, ale nakonec nám dali i bramborové placky, čaj a nakonec nám nalili skleničku kupované a skleničku domácí pálenky. Docela síla. Luisa se při pití tvářila děsně kysele. Poté jsme poděkovali a vypotáčeli se z domku. Sluníčko už zapadalo a Sninské rabníky byly stále v nedohlednu. Chtěli jsme si cestu zkrátit, ale bylo to samý maliní - no hrůza. Na jedné takové "zkracovací cestě" plné bahna, nás přepadla devátá hodina. Na první slova si už nepamatuju, ale byl jsem docela rád, že už nemusím mlčet.

Společně jsem se tedy rozhodli, že už asi k rybníkům nedojdem, a tak jsme si z balíku slámy postavili ležení. To bylo asi deset hodin. Nejdříve bylo naším úkolem rozebrat heslo, což bylo docela jednoduché, a poté jsme přistoupili k vyřešení problému správné děvče - správný kluk. Bohužel to není diskutabilní problém a tak i to bylo za chvíli hotové. Potom jsme si ještě povídali např. o oddílech, o středisku a o lidech. Asi ve dvanáct však Luisa usnula a tak skončila zajímavá noční debata.

2. DEN / vypráví Luisa /

Po noci strávené skoro v sauně, Slípek vystrkuje hlavičku

ze spacáku a - na východě slunce! "To chce foto", probleskne mu myslí. Zatímco já se dokážu akorát zavrtět a hodit si dalších dvacet. V 8⁰⁰ opouštíme naší noclehárnu a vydáváme se směr Snina. To je pohoda, to je uvolnění, když člověk může mluvit kdy se mu zachce. Procházíme vesničkou /vesnicí?/ - snad maloměstem Snina a koumáme co s dnešním dnem. Půjdeme na Sninské rybníky. Co tam? To je fakt. "Hledáte někoho?" ozve se za našimi zády. Naše odpověď zní, že hledáme někoho hodného, kdo by nám nabídl trochu vody a posléze z nás vylezlo, že si potřebujem u někoho schovat bágličky. Jak už to u těchto lidí bývá, ochota je na správném místě a tudíž se nám velice sympatická paní nabídla. Přijali jsme. Kdo by taky nepřijal!? Po osvěžení se za námi zavřela vrátka a my se vydali do středu městečka. Jeden druhého jsme se neptali, kam to vlastně jdeme, ale zajímavostí bylo, že nás to táhlo stejným směrem a to k Jadranské cukrárně. Čím to je? Kdo ví... Utřeli jsme. Měli až od deseti hodin. Co dál? Půjdeme se kouknout na kostelík. Obešli jsme ho ze všech stran i dovnitř jsme zavítali, ale nadšení jsme nebyli. Kostel je starý asi osmdesát let a něco hodně moderního v sobě drží, což mi není po chuti. Deset hodin. Už se těšíme na zmrzlinu. Slípek si dává trojitou banánovou, zatímco já ochutnávám co nejvíce druhů. Žízeň! Čím ji uhasíme? Márka nám pomůže. Ano, Márka pomohla, prej osvěžující nápoj /si tam dovolí nasat/ BARBARI! Vydáváme se na zpáteční cestu, tam, kde jsme zanechali naše věci. Při cestě potkáváme Emču s Radanou, čekají na autobus a to si říkají poutníci s lehkým srdcem! Našli jsme ji, je to ona, vcházíme na zahradu, kde nás vítá zřejmě paní domu. "Ako ste znavení, len podte dialejš!" hovoří tou svojí slovenštinou. Následující půlhodinku strávíme v

příjemném prostředí čtyř stěn a povídáme o čem se dá. Slováci prý jsou naši bratři, ale přesto mi slovenština stále není vlastní. Paní, zřejmě hovorného typu, povídá a povídá, smažím se toho zachytit co nejvíc. Nedaří se. Místo toho se vždy podlézavě usměju jako že "samozřejmě". Tak už to na tom světě chodí. K obědu se neměla, tak naco ztrácet čas. "Tak my půjdem".

Ocitáme se na hlavní silnici a stopujeme. Po chvíli zastaví Škodovka, která nás bohužel odveze pouze do Stakčina. Ve Stakčíně strávíme 1 1/2 h stoppováním. Co se to děje? Asi nejsem ta správná stopařka. Konečně! Avie se sympatickým mladým chlápkem nás naloží. "Tak kam to bude?" Do Stariny! "Nechcete dál?" Tak to Dary. "Jenom?" Já jedu až do Topolý. Jelikož byl velice sympatický a viděl naše trpící pohledy, vysadil nás až za Topolou.

"To je horko! Hodíme koupačku." Najdeme si přímo ideální místo i s pláží, ale co ta voda, vždyť vůbec nechladí. Zbytek dne strávíme zde.

POZOR! Velká událost. Slípek mě učil na flétnu. Po dvou dnech jsem se konečně naučila písničku Halí-belí a po dvou dnech jsem pochopila, že to není zas tak těžký. Někdo to pochopí hned, někomu to trvá trochu dýl. Já zřejmě patřím k té druhé půlce. Nakonec - každý nemůže být geniální.

V 17³⁰ h se před námi otevírá brána tábora a zavírá brána plných a krásných zážitků dvoudenní výpravy poutníků s lehkým srdcem.

...s lehkým srdcem
a těžkým báglem...

Lucka & Mates

Ve čtvrtek ráno už bylo rozhodnuto, kdo s kým půjde. Už jenom kam. Lucka, Mates - altán. No tak k altánu a kde vlastně je? Někde za Sninským kamenem. No, snad tam do devíti hodin dojdeme. Došli.

Po sbylení jsme vyšli směr Snina. Aivně jsme si mysleli, že někoho stopnem. A bez bavení to bylo opravdu divný, tedy aspon pro mně. Až do Topoly na rozcestí jsme šlapali. No, bylo vcelku vedro a konzervy na zádech se opravdu pronesou. V Topole nám zastavila Tatrovka, z níž vystoupil Kopčem a Jedesamo. Že bychom nasedli? Tak jo - a kdo tam sedí: Baša a Pampallini. A sedí vcelku dobře po tom setkání s místními lesákama.

Jedeme. V Tatrovce je nás sedm a vtom jakési čepičky. Fibi a Blum. A za malinkou chvíli nás bylo v kabině devět. Ačkoliv Fibi a Blum a všichni ostatní prosili pana řidiče, aby jim zastavil ve Stakčíně, on ne a tak jsme ješli do Sniny všichni.

Ve Snině se Baša a Pampoš od nás oddělili a já, Mates, Fibi a Blum jsme šli hodit koupačku. Poté jsme se s Matýskem vydali přímo nahoru na Sninský kámen. A poněvadž bylo vcelku nelidsky, stáli jsme každou chvíli u potoka a chladili si mozečky. Je zvláštní, že do jisté výšky jsme v potoce nacházeli zbytky ryb a podobné chuťovky. Když už si někdo hraje na rybáře, tak nemusí nechávat zbytky ryb ve vodě!

No tak už jsme výš než chodí rybáři a jdeme po modré značce. Spíš po naučné stezce, ale co to proti nám nevyjelo?! Autobus! Opravdu zvláštní. Nyní na Vihorlatu jezdí turista po naučných stezkách autobusem. No ale my jsme my a jdeme po svých.

Ech, opravdu humorné. U studánky jsme potkali "Expedition Vihorlat". Nahoru jsme dorazili ve čtyři. Byli jsme se kouknout na Třech tablích, kde jsme měli spát. Potom jsem usmula a Mates studoval myši se zvednutým ocáskem. Potom jsme studovali místní skálu. Chyty byly opravdu dobré. Mates měl v lezení konkurentku. Jistou ještěrku, která se vyhřívala na skále. Do sedmi jsme čekali a potom jsme sešli k altánu, kudy prošel Kopčem a Jedesammo. Poté jsme začali večeřet - a kdo se neobjevil - Baša a Pampo a tak to bylo samý:

Řekni jí, jestli si nedáme....

Řekni mu, že dáme....

Řekni, že prosím....

Řekni mu, že děkuju....

A takhle navzájem. Po deváté hodině následovalo různé vysvětlování, co jak kdo myslel a pochopil. A večer, no pozdě večer, začalo rozebírání daného tématu. Dospěli jsme k názoru, že se Mates neožení, ani já se nevám, že zřejmě přeberem. No, snad se naše ideály trochu zmírní....

PÁTEK

Uf, hodně jsem se zmýlila, když jsem si myslela, že si trochu přispím. Profrčel okolo nás Kopčem a Jedesammo. Potom se spolu s Pampošem vydáváme na Morské oko. Je to tam úplně perfektní. Těch raků! A ta račí zábava! Vylezou si na hladinu a potom si lehnou na břicho a zuřivě hážou klepety. Když jsme vyšplhali zpátky k altánu, čeká nás tam Baša, Fibi a Blum. Poté se naše čtvřka vyda-

la znovu na Sninský kámen, kde jsme všichni kromě Pampoše zavěsili moc hezký puntíkatý pytel. Opravdu: schody jsou schody...

A poněvadž poněkud došla voda, scházíme ke studánce, kde nabíráme vodu a Baša s Pampošem myjí nádobíčko. Dávají nám čtvrt hodinový náskok a my z toho krpálu běžíme a utíkáme, a když jsme došli do Sniny, tak se dovídáme, že Baša s Pampallinim mají za sebou už několik kopečků zmrzliny.

A potom už se rozdělujeme a my jdeme dál po pěkně odporný silnici, když najednou vidíme prázdný autobus, jen vepředu naše poznávací značky - modrobílé čepičky. Ten autobus nám zastavil a uvnitř sedí naši staří známí Baša a Pampoš a Kopčem s Jo!.

Autobus nás odveze až na přehradu, kde Kopčem chytá stop a naše dvě dvojky, neboli jedna čtyřka, se jdou vykoupat. Ach, opravdu si bahníme ve vodě jak bůvoly a po té krásné koupačce jdeme rovnou do Stariny do kostela, kde jsme si půjčili pár věcí a odcházíme do jiných prostorů, kde si také půjčujeme nějaké věci.

Tam a už jenom jeden barák, kde ještě před několika hodinami bydleli Matesovo noví známí. Již tam nebyli a tak odcházíme /prozvěnu napřed/ a projíždí okolo nás takový na pohled nepříjemný pán a on zastavil. Asi si spletl brzdu a plym a tak mu nezbyvalo nic jiného, než nás vzít. Ech. A tak jsme nasedli.

A už jsme se chtěli začít radovat, ale kdo se směje naposled, ten se směje nejlépe a ono fakt. Vystoupili jsme v Topole na rozcestí a ušli jsme - no, se zavřenýma očima 20 m - a najednou: "Halo! HŮ, HŮ, STUJTE!" Můžete zkusit hádat, kdo to byl! Naši staří známí čepičkáři Baša a Pampo. Necelou minutku nato zastavujeme Avii plnou

místních. Odvezli nás do Topoly, rovnou do hospody, kde se dozvídáme, že se můžeme jít podívat do kostela. Místní kostelník nám opravdu otevřel místní řecko-katolický kostelík. Tento kostelík jsme také prolezli zeshora dolů, ale spíš vlastně obráceně.

A znovu se dělíme.

Áá - staří známí Baša a Pampoše už tu nejsou, ale Mates se nevzdává a opravdu pečlivě prohledal jejich dřevorubecké lihovinové sídlo.

Po několika metrech slyšíme autobus. "Nestopuj, Lucko, nestopuj!", povídá Mates. Tak jsem nestopovala. A hele! On zastavil. No uť, opravdu už to bylo skoro jako předem domluvené, protože v tomto autobuse neseděli jenom normální cestující, ale také Baša a Pampallini.

A koho to zas vidíme venku na silnici - nějací Poseidoni. Poslední dva dny jako by se snimi roztrhnul pytel. Tak teda do Runiny jedeme v šesti. A už jenom přes kopec a jsme v táboře, kde čeká pan kapitán.

Pre'mu
oddddi'lu
a
naše'mu
odddi'lu
a soky
usěch
oddi'lu
prěju one'

©Mates

Dřátelský Vihorlat

Fibi & Blum

Vyrazili jsme 15.8. krátce po deváté hodině. Měli jsme za úkol dostat se na Velký Sninský kámen. Během cesty jsme měli udělat rozhovor s člověkem z nějaké vesnice, dostat oběd a zajímavou věc.

Když jsme vyšli z tábora, dali jsme se směrem Topoľa, Prislop, Dara, Starina a konec byl Zemplínské Hámre. Hned na začátku jsme měli štěstí na autostop. Jeli jsme nákladním autem, později taháčem do Sniny a do Hámru traktorem. V Hámrech jsme měli už poslední šanci na splnění úkolů.

Několikrát jsme měli smůlu, ale naděje v nás ještě zůstala. Po pár metrech jsme narazili na paní, která seděla na schodech před moderním venkovským domkem. Snažili jsme se zapůsobit a upozornit na sebe otázkou, zda nepotřebuje s něčím pomoci. Zvedla se a došla k vrátkům a řekla, že všechno má hotové a řeč se začala stáčet kolem nás.

Vyprávěli jsme, co jsme věděli a proč nás to táhne právě sem. "Proč". Naše odpověď zněla: "Ochota, poctivost a dobrota lidí." Ani ona se nelišila a dala nám na cestu spoustu jídla. Buchty, chleba, slaninu, buřty a slívy, domácí malinovou šťávu. Poděkovali jsme a po výměně adres jsme odešli a stoupali silnicí stále výš. Po chvíli chůze jsme opět u stavení, které nás ubezpečovalo, že tam na nás čeká štěstí. Šlo o starou a samozřejmě hodnou paní, která už nemohla moc chodit. Pozvala nás dál a my se ptali. Opět to začalo tím, jestli něco nepotřebuje. Nepotřebovala a řeč se vrátila do starých kolejí. Začala nám vyprávět o tom nejhorším, co jí mohlo potkat. Ano, válka. 80 let života jí toho přineslo víc než dost. Živou vzpomínkou byla evakuace do Dolného Kubína. Pronásledování Němců. okrádání lidí a ztráty toho nenahraditelného.

Teď už žila jen se svým synem. Dcery se vdaly do různých koutů republiky a muž jí zemřel před pětadvaceti léty. Ani tady jsme neodešli s prázdnou. Slanina a chléb nám přibyly v tašce a mohli jsme dál pokračovat v cestě.

Už jsme si mysleli, že je všemu konec, ale ne. Blížili jsme se pomalu na vrchol vesnice. Došli jsme k domku, kde měli ještě starou malou stodolu a tam nám dala jisté naděje. Použili jsme naší obvyklou fintu, ale pán, který nám přišel vstříct, nám podle pohledu ani trochu nedůvěřoval. Ale po chvílce příjemné řeči se dal přemluvit a pozval nás dál. Povídali jsme si o tom, co my tady a pak se řeč stočila na jídlo. A tak pohoštění přišlo vhod. Poskytl by nám i nocleh, ale ten jsme museli odmítnout, protože cesta na Kámen byla nevyhnutelná. I pozvání na druhý den bylo velice lákavé, ale i uskutečnitelné. Za vše jsme poděkovali a vydali se na kopec, který se před námi tyčil až k oblakům. Cestou jsme potkávali lidi, jak staré, tak mladší i nejmladší, kteří si nesli knížky a plnou náruč květín. Jejich slavnostní oblečení značilo, že jejich cesta vede do místního dosti moderního kostela z roku 1957.

Pak už jsme se blížili ke kamenolomu a zbýval nám jen kopec. Ale i ten jsme přemohli a na vrcholu stanuli asi v 20⁰⁰ hodin.

S Kopčemem a Jedesammem jsme měli sraz až v 21⁰⁰, ale Blum už měl děsný strach. Skoro v devět se ozval signál a Blum si oddechl. Kluci si lehli kus od nás a začali řešit zadané úlohy, jako byl citát a ideální kluk a děvče. Ale na to my jsme s Blumem neměli moc sil a rozhodli jsme se, že to budeme řešit až druhý den cestou na Mořské oko.

Další problém byl ten, že Blumovi se stává, že se v noci prochází, aniž o tom ví. Tak jsme se spolu přivázali spiningem.

Darovanou slaminu Blum uklidil před myškama do spacáku a konečně jsme mohli zalehnout.

Ráno jsme viděli krásný východ slunce, ale vstávat se nám nechtělo. Druhá dvojice už byla na odchodu, ale Kopčem si neodpus-til, aby mě nevytáhl ze spacáku. Posnídali jsme a vyrazili na Ma-lý kámen, kde jsme se započali do knihy a v cestě jsme pokračovali dál na Mořské oko. Asi po 15 min. cesty jsme potkali Bašu, Pampoše, Matýska a Lucku. Popovídali jsme si a rozešli jsme se. Po cestě jsme si odložili batohy a odešli dál na Mořské oko. Tam jsme jen obdivovali krásy přírodního výtvaru a spěchali zpět.

Pak zbývala jen cesta do vesnice a do tábora. Ve vesnici jsme byli asi 45 min. a oběd nás více než lákal. Ale lidi nebyli doma. Byli jsme zklamaní. Sousedí nás však ubezpečili, že za 1/2 hodiny musí přijít. Mezitím jsme šli na zmrzlinu a pak zpátky k lidem. Byli tam. Opravdu byli. Vešli jsme dovnitř a paní už vařila. K obědu mělo být vesnické, ale dobré jídlo Potbíte fazole. Poobědvali jsme. Teď nám ještě zbývalo dostat nějakou zajímavou věc. I k tomu došlo. Já jsem dostala krásné tři skleničky a Blum fotoaparát. My jsme na památku nechali té paní obrázek na kamínku. Rozloučili jsme se a poděkovali jsme a ještě jsme se vydali do již zmíněného kostela na pohřeb. Nedá se říct, že byl krásnej, ale ně-co na nás zapůsobilo. Po celém obřadu jsme měli nejvyšší čas na cestu zpátky. Ale štěstí nám rozhodně nepřálo.

Nakonec jsme se dostali osobním autem do Sniny a ze Sniny Avii až do Runiny. V Avii seděli dva muži a mně připadali jako ti z detektivek. Blum si s nimi rozuměl.

Cestou jsme přibrali ještě Kopčema a Jēdesamma a jeli jsme do Runiny. Cestou jsme honili krávu a nikdo nechtěl věřit, že kráva je tak rychlé zvíře. Ale to už jsme se blížili k zatačce, kde byl náš cíl. Teprve teď jsem si byla jista, že mé mínění o řidičích bylo klamné. Vystoupili jsme a ještě nám zbylo deset minut do času na vrácení. V táboře už byla spousta poutníků s lehkým srdcem.

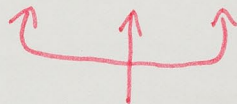
A teď je večer a posloucháme to veselé a pěkné vyprávění. Všichni měli krásný pocit z cesty a z vyjednávání s lidmi. Každý poznal to nejkrásnější - přátelství mezi lidmi, jejich spolehlivost a ochotu a ani je nemusíte znát.

©lum Patented by Duschin

Nášemu oddělu

Naše město v

čísle

Jednosam.

Výprava hvězdné noci

Ropcem & Jedesammo

Motto: "Šílený slunce nad obzorem
divný čáry maluje.
Z trávy se práší sůl, jak bičem
kůži se zad stahuje.
To zatracený vedro,
to zatracený vedro.
Ten rudej ďábel se z mý žízně
zatraceně raduje."

/Miky a Wabi Ryvolové/

Je vedro. Nákladák nezastavil. Jdeme už půl hodiny a leje z nás pot. Jsem mokrá od ponožek k čepičce, což nám zůstalo po celou výpravu. Smůla začala už v táboře. Přerval se mi film. Při přemotávání přišel místní strážce pořádku. Tak si ho převzal Swilly a my jdeme směr Topoľa. Dřevaři nám nezastavili a my jdeme dál po silnici.

Po nějaké době nám zastavuje tahač. Nasedáme a jedeme směr Topoľa rozcestí. A tu hle - dvě modré čepičky - Baša a Pampoš. Panřidič zastavuje a nabírá je také. Po chvíli se začínáme chechtat - na obzoru jsou další dvě modré čepičky - Mates a Lucka.

Na křižovatce vystupujeme. Míříme na Ulič. Jde to špatně. U cesty nacházíme výplatní pásky z roku 1968. Stopem se dostáváme do Uliče. Chceme do tamního kostela. Hledáme dřevěný kostelík, který tady není, ale jedna paní nás dovedla ke kostelníkovi.

Když přišel z krčmy, tak nás dovedl zpět do kostela, rozsvítil osvětlení a nechal nás vizitýrovat. Pak nám ukazoval obrazy a podobně. Nebylo mu vůbec rozumět. Ve zvonici se rozveselil a zacinkal na zvony. Říkal, že byl v pravoslavném kostele v Praze. Byl také nahluchlý - nedozvěděli jsme se nic. Pak jsme odjeli autobusem do Sniny.

Snažíme se dostat do Hámru. Starší pán nám poradil celkem přesně: "Tož tam je uvidíte tam hore". Potom jsem se snažil zeptat se tak 17ti-leté dívky. Nereagovala na mé tykání ani mrknutím a my jsme se ptali dál. Autobusem jsme pohrdli a šli pěšky.

Vedro. Lepíme se na asfalt. Dáváme pauzu. Po pauze jdeme dál směrem do Hámru. Cestou mě překvapil kříž s nápisem: "Tento sv. kříž na slávu Božiu dala postaviť OBEC HAMRA, roku 1953. Pod opateřou mladeže."

Zemplínské Hámre. Vesnice, jejíž obyvatelé mají již typický slovenský přízvuk v řeči. Zde jsme také navštívili kostel, který byl vybudován v letech 1957-60 našeho století ze sbírek místních věřících. Je to římsko-katolický kostel, moderní styl stavby s typickou výzdobou všech slovenských kostelů. Uvnitř nás nejvíce překvapila výstavka dětských obrázků s náboženskou tematikou. Kopčem dělal pár fotek a pak jsme zamířili vzhůru vesnicí. Na oběd už bylo pozdě, ale přesto jsme se odhodlali zaklepat na jedny dveře u nízkého baráčku. "e dveří se ozvalo "dále", tak jsme vstoupili do malé světničky se stolem uprostřed, kamny, skřínkou a postelí, na níž ležel pán už v hodně pokročilém věku. Použili jsme oblíbeného triku na pozvání ke stolu.

"Dobrý den, prosím vás, mohli bysme dostat trochu vody do láhve?"
"Dobrý den, chlapci, sadnitě si", dostáváme vodu, sedíme si a mluvíme. Mluvíme o všem možném, o vodě /zde se lidé rádi chlmbí tím, jak dobrou vodu mají/, o přehradě, o lidech. Mnoho lidí se stěhuje do Prahy, Brna, Plzně, Ostravy. Pak se řeč stočila na víru v Boha a na kostely.

"Vy jste říkal, že tohle je chudobná obec, ale jakto, že máte takový kostel?"

"Tož chlapci, my zme nábožensky založená obec a toto bola náboženská akcia. Celá dedina, celý kraj tuná posílal v obálkách peniaze. A z toho nikto neukradol. Za tri roky zme ho mali postavený. Keby to bol kultúrny dom, tak by to takto něšlo. To by bylo za štátne peniaze a z toho by každý ukradol. A keď máš brigádu na kulturnom dome a na kostole - tož kam pôjděš? Do kostěla!"

Ten pán byl původem dřevorubec s lidovou školou. Bylo mu 73 let. Za války bojoval za Slovenský štát proti Polsku. Pak řezal dřevo na Šumavě a potom tady v Uliči až do důchodu. Byl chytrý, ale neměl příležitost ke vzdělání. Měl členství v ZV ROH a pracoval jako předseda KSČ. Měl velký přehled o situaci ve světě, znal ústavu i Bibli. Byl vdovec a neochvějně věřil v Boha.

"Keď niekto sostrojil tuto vecičku", ukazoval na infrazářič, "tak niekto musel sostrojiť i človeka. Na školení v Humenném, tam prišiel tajomník až z Bratislavy a mal referat o tom, ako človek pochádza z bunky. A ja vravel - Keď človek pochádza z bunky, z čeho pochádza jaleň? A on hovoril, že takže z bunky. A ja som vravel:

Ako to, že jaleň má rohy a vy nič. Potom zme debatili celý pol dň sami a ja s predsedom...

...Ja nechcem nikoho prasvedčovať, že má veriť, ale veď v každej rodine je otec, v každej obci predseda a tak diaľej a nanore tiež musí niekto byť. A všetko je v knihách."

Také jsme mluvili o potlačování víry, ptal jsem se ho na dětskou výstavku v kostele.

"Hej, škola vieru podporuje a ve škola sa učí náboženstvo, ale rodičia musí podpísať prihlášku, kde súhlasí s tým, aby sa dieťa učilo náboženstvo, ale jinak to tiež potlačujú. Napríklad moj syn krtí svojho syna v kostole a preto s ním jel do Humenného, pretože tam ho neznajú."

Poté nám citoval z ústavy o svobodě vyznání. Nato nám vykládal příběhy z Bible. Činil tak rozumně a velice zasvěceně.

Odešli jsme od něj a zamířili přes lom na Sninský kámen. Za hodinu jsme došli k altánu, kde spal Mates s Luckou. Pamposh s Bašou ještě nedorazili. Za patnáct minut jsme byli na kameni. Bylo už šero. Po schůdkách jsme vylezli až na vrchol. Kolem obzoru se linula růžová zář. Napsali jsme pár vět do vrcholové knížky a přešli už za úplné tmy na vedlejší "kopec", kde nás už čekal Blum s Fibi. Moc jsme nejedli. Jen buřta s chlebem a zalehli. Pod námi usínala nádherná, tmavá příroda, nad hlavou milióny zářících hvězd. Lehl jsem si na záda a dalekohledem je pozoroval. Brzo jsem usnul.

Druhý den nás vzbudil Blum při východu slunce. Chvilí jsme leželi ve spacácích a snídali. Vedle nás spokojeně usnul Blum. Za půl hodiny jsme pak scházeli po značce k altánu. Baša, Lucka, Pamposh a Mates už seděli u stolu a snídali. Popřáli jsme dobrou chuť a zamířili doleva na Mořské oko. Slunce už pralo naplno. Nad vodou se válely chuchvalce mlhy. Kopčem udělal fotku a zamířili jsme nazpět přes altánek do Hámru.

V Hámrech jsme použili starého triku s vodou. Seděla tam taková stará paní a loupala cibuli. Tak jsme jí pomohli loupat. Nadávala na plánování, hnojení umělými hnojivy, nedostatek zeleniny. Pak přišel její manžel, takový starý, veselý pán. Každou chvíli dělal vtipy, zpíval nám písničky, o kterých tvrdil, že dál by už musel pískat, protože jsme mladí. Ptali jsme se, jak hospodaří atd. Říkal, že do chleba dávají trochu brambor, a že bez zahrady by nevyšli. Ona měla 250 důchodu, on 1240. Pak vzpomínali na válku a na chození přes hranice. Dostali jsme moučné placky, nabrali čistou vodu a šli do Belé nad Cirochou.

Bylo horko. Postupovali jsme svízelně. Krok, mlask, krok, mlask... Asfalt byl hladový a snažil se nás pohltit. Prošli jsme Belou a řetězem stopů jsme jeli do Stariny. Tam jsme se rozdělili s dalšími dvěma dvojicemi. Šli jsme Starinou mezi rozbořenými baráky. Tu a tam bydlí lidé v polovině baráku, půlka je již strhlá. Podívali jsme se na kostel a vzal jsem si suvenýry. Za kostelem se dáváme do řeči s lidmi. Již tady nemají ani chleba, mléko - nic. Farář musel odejít, nesmí se už vrátit.

Povídali a pomlouvali Šalvinisty /svědky Jehovovy/.
"Tož a ona tam seděla a přišel jeden se džbánem. A každému nalé-
val do pohárku krev. A tak ona odtialto utekla - vraj každý rok
musí jeden zomrieť".

Pak jsme se rozloučili, dostali na památku obrázky a šli
jsme zpátky do tábora. Ve Starině jsme prolezli dvě chalupy, na-
brali si věci, písennosti, ešus, ledviňák apodobně.

Stopem a pešo jsme dojeli skoro do tábora. Pak jsme debatili
o holkách a o citátu a šli jsme zpět. Tak skončilo naše putování.
Jen vody jsme se napili víc než dost.

Radana & Emča

VYPRAVÍ EMČA

Vyrážíme mezi posledními. Máme mapu a tak přeci nepůjdeme jako ostatní po silnici do Topoľy. Vezmeme to přes hřeben Velkého Bukovce do Ruského potoka. Shwilly nám popisuje cestu. Pouze však první křižovatka odpovídá jeho informaci. Křižovatky měly být jenom dvě a když to nyní odhaduji, tak jich bylo jen na hřebenu okolo dvaceti. Jdeme cestou necestou, koryty potoků, kopřivami, maliním, ostružinami, bažinami, po stezkách zvěře. Po třech hodinách kruté cesty /hlavně asi pro Radanu - měla jenom tenisky/ se ocitáme zřejmě na hřebeni. Vylézáme na vyvýšené místo s triangulací a co nevidíme. Pod hřebenem se rozkládá pohledná víska Ruský potok. Po obdobné túře jako nahoru narážíme na silničku, která nás zřejmě dovede k cíli. Radana se dívá do stráně a vzápětí si drží oběma rukama hlavu a v obličeji nepřírozený škleb - směs únavy, vzteku a zklamání. Hrkne z ní: "Topoľa." Nevěřím. Jdem dál a já poznávám silnici do Runiny. Dostávám záchvat křečovitého smíchu. Máme první humornou historku do Slovenské čítanky.

První stavení v Topoľe je neobývané a v sadu je jen několik bzučících úlů. V dalším stavení sice dostáváme napít, ale pochopení pro naše hladové pohledy nemají. Nabízí se přísloví: Sytý hladovému nerozumí. Právě totiž sklidili se stolu. Ještě chvíli se snažíme a potom s úporným úsměvem odcházíme a srdečně děkujeme. Venku vyléváme obě čutory a zkoušíme štěstí dále.

Vstupujeme do protějšího stavení a zkoušíme znovu originální figl o velké žízni a nedostatku vody. Jednoduchá, ale přívětivá

paní zrovna dopekla buchty. Nabízíme si, ale vypadá to tak, že nám nabídla ona sama. Dokonce dostáváme i malinovku. Snažíme se z paní vytáhnout recept na buchty na důkaz oběda pro hru. Paní říká něco o tom, že by se nám její písmo nelíbilo, že píše velké ruské bukvě, a že bychom to nepřečetli a tak přestáváme naléhat a recept si píšeme sami. Nehceme ji dále uvádět do rozpaků. Dále míříme až do Sniny.

DÁL POKRAČUJE RADANA

Cesta z Topoly do Sniny proběhla bez sebemenších problémů. Hned pod vesnicí se nám podařilo stopnout auto a tak jsme se ve Snině ocitli asi ve tři hodiny. Menší problém byl jenom v tom, že šofér nejdřív tvrdil, že vezme jenom mne a Emču odmítal. Nakonec jsme se vnutili oba a šťastně dojeli.

OPĚT $E=mc^a$

Snina je ubohá vesnice s přilepenými paneláky a říká si hrdě město. Zmožení vedrem a cestou si zaslouženě odpočíváme na břehu Cirochy a probíráme se až za hodinu. Po malé svačině jdeme do katolického kostela na mši. Je výjimečná, protože se zrovna slaví svátek Nanebevzetí panny Marie. Překvapuje nás, že celý kostel se před bohoslužbou moulí růženec. Všude po lavicích jsou svazky polních kytek. Při kázání se dovídáme, že jsou léčivé, a že je přinesli k požehnání. Velká část mše je zpívána. Mají zde však faráře, který zřejmě nemá co říci. Alespoň dnes. Kázání nemá ani

hlavu ani patu.

A ZNOVU VYPRÁVÍ RADANA

Po mši jsme nahodili kletra na záda, nasadili kyselé výrazy a hnali se po silnici směrem ke Sninským rybníkům. Naše vysněné představy o kouzelné koupačce se záhy rozplynuly. Už asi kilometr před vytouženým místem spaní nás míjí obrovské nápisy "Vítá vás rekreační oblast Rybníky", "Navštivte hotel pod Sninským kamenem". K našemu zděšení se nejednalo o rabníky s příhodnými místy k spánku, ale o vyzdělá koupaliště s vodotryskama, obrovským množstvím chat, plotů, hotelů a dalších vymožeností civilizace. Zuřivými posunky jsme si s Emčou naznačili, že tady spát opravdu nehodláme, a že při udávání místa došlo asi k chybě. Opětne jsme nasadili kyselé obličejy a s vypětím všech sil jsme se začali drápat do příšerného kopce na Sninský kámen /bylo 1930/, kde měla spát další dvojice. Asi v 21⁰⁰ jsme usoudili, že už je moc tma na to dostat se až na Sninský kámen.

POKRAČUJE $E=mc^a$

Noc je horká a špatně spím. Ráno mne probouzí - a Radanu zřejmě taky, příšerný řev nějakého ptáka. Potom se ozývají a stále se přibližují zvuky lámaných větví a těžkých kroků. Medvěd. Naštěstí je přede mnou strom, na který se dá snadno vylézt. "aštěstí se zvíře opět vzdaluje. Uf. Stavím se a vidím hlavu a ramena osoby v tričku a čepičce. Vracíme se do Sniny a u rybníků dáváme koupačku třídy tip-top. Ve Snině si dáváme kakao a makovky a mošt. Radana snídá - alespoň podle mne - na nižší úrovni. Potkáváme

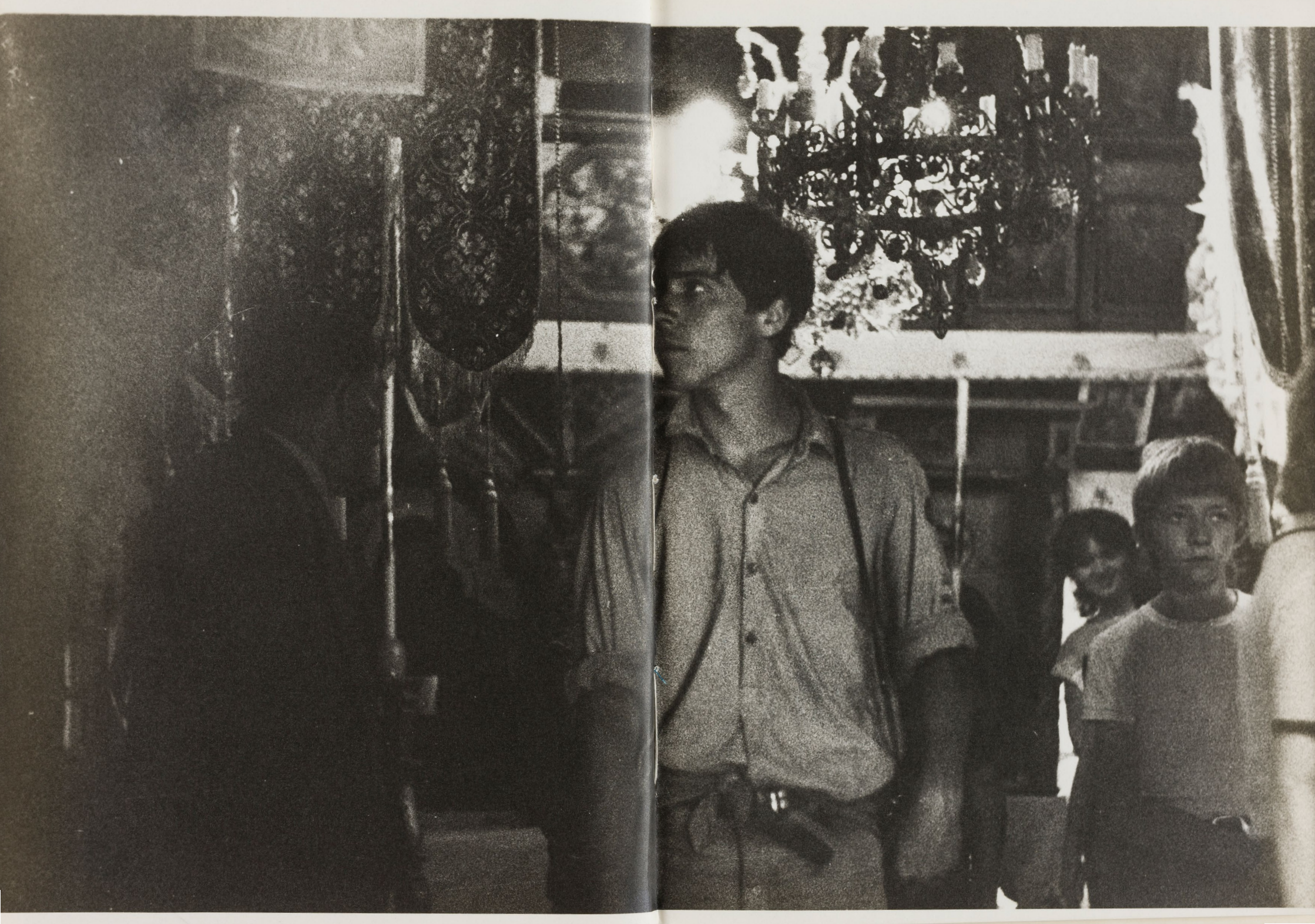
Slípka a Luisu. Odjíždíme po menším zpoždění do Ruské Volové.

DÁLE OPĚT RADANA

Už cestou autobusem si s námi začli domorodci velice přátelsky povídat. Neustále nechtěli pochopit, že chodíme pěšky po kopcích a dobrovolně. Jen co jsme vystoupili, ptala jsme se jedné staré babičky, jestli neví, kde bych dostala trochu vody. Babička nás pozvala dál, dala napít, ukázala fotoalbum s příbuzenstvem od narození až do smrti, ale k tomu, aby nám dala najíst, se neměla. Navštívili jsme ještě asi 4 chalupy a všude jsme vypili tak po litru vody. Dávali jsme jim narážkami na restauraci polopaticky najevo naši touhu po obědě, ale nezabrali. Horké chvíle nám nastaly asi v jednu hodinu, kdy jsme čekali na autobus a babky se začali scházet do obchodu před zastávkou. Raději jsme se schovali do budky, aby je náhodou nenapadlo konfrontovat si své názory na nás.

POKRAČUJE EMČA

Z Ruské Volové popojíždíme do Klenové. Pijeme další vodu, ale oběd znovu nedostáváme. Míříme na faru pro rozhovor se zajímavým člověkem. Dáváme se do řeči s farářovou manželkou. Ta nám jde otevřít kostelík. Po svém nám vykládá rozdíly mezi pravoslavím a katolismem. Dští oheň a síru na papeže a na všechny katolíky. Je docela správně fanatická. Na faře opět pijeme a paní se nám omlouvá, že nám nemůže dát oběd, protože je pátek a mají půst. Dostáváme alespoň výtisk mesačníku pravoslavnej církvi v ČSR,

"Odkazu Cyrila a Metoda." Loučíme se a odjíždíme do Stakčina.

KONČÍ RADANA

Ve Stakčíně jsme chytli bezvadného stopa až na rozcestí Topoľa. Potom dalšího traktorem do Topoľy. Kousek jsme šli a zastavil nám autobus, kde již mávala Baša, Pampallini, Lucka a Mates. Tak jsme nakonec šťastně dorazili do Runiny a do tábora. Nutno říci, že jsem byla nejspokojenější ve chvíli, kdy se roztopila sauna a my ze sebe shodili prach a špínu dvou parnejch letních dnů plnejch zážitků.

Handwritten signature in blue ink, possibly reading "K. K. K."

majorita odditi Fossion

